

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 190.—Diumenge 3 d'Abril de 1904.

LO QUE VOLEM

Volém per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre Catalunya's tallin en última instancia ls plets y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol.»

La Ressurrecció

Era cert, certíssim, que'l Salvador havia mort en la Creu, en mitj de l'afrent, de l'ignominia y de las més grans crueltats. Tant, que cap crim ha deixat una taca més execrable, infamant aixís tota una família, tota una rassa, com lo deixidi comès pel poble jueu. En lo paroxisme de las salvatjadas humanas y de la més encesa y divinal amor, plorá d'esglay la Naturessa, y donaren testimoni's cels y la terra de la Divinitat del Just que sofria. Lo sol, que ilumina los catafalchs y patíbuls dels martres de tots los segles, no pogué ab serenitat presidir la mort del Salvador, y tenyintse de sanch y de tenebra, ajuntá son dol suprem al que mogueren a la terra, al cel y als abismes, als més horrosos escrutiments.

Mártir de todas las crueltats, afrontat per tota casta de gents, víctima de las passions més refinadas; lo còs sens vestigi d'hermosura, descarnat los ossos pels molts y cruels torments, sense sanch en las venas, y vestit de miseria y de mort; enterrat y segellat lo sepulcre, ab las gelosas guardias plenas de rabia y amenssa; sens més ajuda que a sí mateix, lo Salvador torna la vida y resuscita, venent la naturalesa, lo món y l'infern. Impenitent y entossudit lo poble errant, nega y renega en contra la formidable veritat que l'acusa y afronta, y l'istoria no pot menys que comptar aquest cas excepcional ab lo brillanteig de detalls de la llum del milidí.

Per en terra la llosa del sepulcre, abandonat de las guardias, y a las claranas del naixent dia: *Surrexit! non est hic!* digué a las Marias. L'Angel vestit de llamp y neu. *Surrexit!* digué la cohort ab espant als del Saphedri, car se'n mossegassin la llengua y arrencassen los cabells. *Surrexit!* diria ab paraula aguda y verinosa dent l'incessant corcó del peccat en la conciencia dels estúpids criminals que havian volgut entenebrar la Veritat suma y la Purresa santa del Just! *Surrexit! Ha resuscitat!* se deyan alegrement plorosas y entre si las Marias cercant al seu mestre estimat.

Y en Emaús, y en Gailea y en Jerusalem, no's preocupavan d'altra cosa que de la resurrecció, d'Aquell mort sant que era la salvació y la ruina de molts. Y aquell home celestial que tingué per nunci als oracles y al qu'ls profetas prediren l'adveniment, la vida, la mort y la resurrecció, gloriós, triomfant y investit de llum y de veritat, se féu present y s'optá l'amor de la Magdalena, lo afecte de las Marias, la fé dels apòstols, la credulitat dels deixebles, la tossuderia de Thomas, l'espectació de las multituds, la tiranía del poble romá y la villesa salvatge de l'infamat poble jueu!

Y *Surrexit!* pujant cel amunt ab lo sol per iluminar ab nova llum y esplendorosament de cap a cap tota la terra, fent florir las soletas y ls imperis y omplint l'istoria del món, resoná com un vaticini de mort aterradora en la ciutat decidida, com una fulminació de càstich y de justícia en las orellas juhevas, com un esperonament de gloria entre l'apostolat, com una trompeta de judici pel món vell, com una conminació suprema pels abismes infernals, y com un cantich d'abrilantament y prim: vera per l'hermosa y celestial Iglesia de Jesucrist, que nova, juvenil y resplandenta de Veritat y de Llum, havia d'escampar per la terra la vera llibertat y l'vet amor, agermanant los segles y ls pobles.

Si la Ressurrecció del Salvador és la prova més ferma de la divinitat de Jesucrist, és també la més ferma esperansa de la salvació humana y ls pobles que senten ab escrutiment los dolors y la mort de Crist, se senten també encisats y intensament alegres

y gojosos al veure en son zenit l'esplendorós Sol de la Pasqua. Mes, digué'l divi Mestre al seu deixeble aquestas paraulas: *Benaventurats aquells qui creuran sense veurem!*

Actitut eloqüent

Lo catalanisme, com còs robust, com moviment florèixent, esplèndid, vigorós, precis és confessar que únicament se troba a Barcelona. Lo restant de Catalunya, ab raras excepcions, viu encara subjecte al denigrant caciquisme de tots los partits polítichs espanyols, impropri d'homos hiures o que aspiran a serho; caciquisme que significa la falta de vida verdadera, l'incultura protegida, la cobart amenssa, l'estat de rebaixament y desesperant miseria y que tot junt fa que s'alimentin de rosegons escassos los qui treballan sobradament pera viure ab benestar.

Durará molt temps aqueix abusu y irracional estat? Precisament depèn del catalanisme.

Quantas vegadas heu sentit a dir al centralisme que'ls catalanistas són morts! Sobre tot la premsa de mayor circulació, ho ha extremat y un a l'altre de s diaris que la forman s'han anat animant, expressantse de una manera tan particular, ab un interès tan gran, ab paraulas tan groixudas, ab una íntima satisfacció que feya suposar que ab nostra mort los hi treyem una llosa de sobre, los deixavam respirar a plè pulmó.

Però'ls temps cambian y las horas de proba y justicia arriban, y ara n'és arribada una, qual preparació, qual anunci ha sigut un regoneixement tític de l'importancia extraordinaria del catalanisme, sinó en cantitat en qualitat, y per lo tant, que no solzament no és mort sinó que té en las sevas mans tota l'energia de Catalunya, que representa o influèix y marca camí a l'intellectualisme, a l'industria, al comerç, a l'agricultura, a la banca, a las bellas arts, a tota, absolutament tota forsa viva d'aqueixa terra.

Y'ls homes que preparan aquesta hora de proba, han tractat rastrement de comprar a vuit o deu personas del catalanisme—*jefes*, que diuen ells, acostumats a remats d'ovellas—y aquestas personas no s'han do'legar, com may se doblega un catalanista, y això creuen que té la culpa de la falta d'entusiasme que temen pera la hora de la proba, sense veurer que tampoch s'hauria comprat aqueix entusiasme si ditas personas s'haguessin venut, donchs no obra'l catalanisme per voluntat de *jefes* que no pot tenir, sinó ab arreglo a ideas sólidamente rasonadas, vivament sentidas, y ardentment defensadas.

Y l'hora de la *corlés y correcta* protesta s'acosta, y las forsas vivas no responen, y la bandera autonómica s'estén amorosa per demunt de sos nobles fills y tot ho cobreix, y tots sos fills la veuen protectora del treball, guardadora de la vida y del progrés, y las cendras dels avis beneeixen a sos descendents que no's vénen y mantenen fermas las sevas conviccions y no queda donchs més remey que regoneixer per tot arreu l'importancia nostre programa que crea homes tan forts, tan serens, que una hora de proba no'ls fa dubtar un moment, no'ls permet retrocedir una passa.

Notèu bé que no preocupa l'actitut del moviment lerrouxista; notèu bé que no hi ha desitj de pulsar l'opinió de la massa que guanya eleccions, que obra per voluntat de *jefes*, que no té ideas sólidamente rasonadas, vivament sentidas, ni ardentment defensadas. ¡Prou no saben los centralistas que'ns governan! Cap por los hi fa un moviment d'analfabets, res hi guanyan contant ab una massa semblant!

Hi ha una creuada a fer; s'ha de aprofitar en bé de tot Catalunya aqueixa enèrgica actitut d'ara. Es precis que aqueixa accidental unió, que va donar un tan hermós espectacle com lo del *meeting* del Teatre de Novetats, contra'l servey militar obligatori, se converteixi en unió indestructible. ¿Què falta a fer? ¿Que no és ja nostre a Catalunya? L'element obrer, en absolut, s'ha de conquistar costi lo que costi. ¿Y qué més? La creuada, la persecució incansable del caciquisme fins a treure'l de todas las ciutats, de tots los pobles de Catalunya. ¿Y després? ¿què? Tindrèm qualitat y serenament, *corlésment, correctament*, exposarem los desitjos de Catalunya al centralisme. ¡Una forta y estret abressada entre vosaltres, societats autonomistas de Catalunya! y després a predicar, a fer cantitat y... a vencer!

Lo servey militar obligatori a Suissa

Lo poble suís fa temps va compendrer que tot ciutadà té'l dever y'l dret d'estar instruit y organísat militarment, pera lluitar ab ventatja contra tota invasió estrangera.

Tot suís, *pobre o rich*, a l'edat ds 20 anys deu comensar lo servey militar en la capital del Cantó (que equival com extensió territorial a la comarca catalana.)

L'instrucció militar dura cosa d'un mes y un cop acabada se n'entorna al seu treball.

Cada dos anys deu prestar servey militar durant una mesada, fins l'edat de 45 anys.

Cada any té de tirar 30 trets al blanch y fer lo número de punts marcats per la llei. Si no'ls fa ab los 30 trets, té de continuar tirant, però pagant ell los cartuchos.

Tots comensan per soldat ras. Los que desitjan pujar a oficial fan un servey suplementari. Poden arribar a coronel. A Suissa no hi ha generals.

Resultat d'aquest sistema: Los batallons d'infanteria y regiments de caballeria són formats per oficials y soldats del mateix districte. Los oficials són propietaris, fabricants, advocats, etc., y en acabant lo servey tornan al seu treball, sense cobrar un centim de l'Estat, sinó'ls dias que serveixen.

Es, donchs, evident que un exercit aixís constituit, ha d'ésser popular y poch gravós pe l'erari públic. No té cap de las grans desventatjas dels exercits permanents. Suissa n té horror, y per llei federal está terminantment prohibit en los Cantons de tenir exercits permanents.

Los oficials d'escola són los següents: oficials instructors, que resideixen a cada capital de Cantó; oficials d'enginyers y part dels d'artilleria, y oficials d'Estat Major. Sembla que l'Estat Major suís és dels mellors del món. Ho han probat dirigint maniobras importants, presenciadas per oficials estrangers.

En los certàmens de tret al blanch han probat los suissos ésser excelents tiradors.

Un fet históric, proba'l respecte que inspira l'esmentat exercit suís. Quan lo Rey de Fransa Lluís Felip va insistir en que entreguessin al que més tart va ésser Napoleón III, que estava refugiat a Suissa, amenant-los, Suissa va movilisar lo seu exercit, y davant d'aital argument Lluís Felip va desistir. Es notable que un país que té d'extensió aproximadament com Catalunya, ab menys de quatre milions d'habitants, per la seva bona organizació militar pugui ferse aixís respectar.

Aquest sistema, considerat baix lo punt de vista higiènic té la seva importancia. Lo servey militar periòdich dura poch, però és molt actiu; són vagas forsoas que reconstitueixen y distreuen.

Fa poch temps, Inglaterra va enviar una comissió d'oficials inglesos pera estudiar lo sistema suís. Inglaterra, rodejada de mar y ab una forta marina de guerra, havia cregut tenirne prou ab l'exercit de voluntaris que servian principalment per las Colonias, emperò la guerra del Sud d'África li va probar que necessitava un exercit numerós per defendre'l territori contra una invasió estrangera.

Suposèm per un moment que s'estableix aqueix sistema en nostra terra: lo jovent de la nostra comarca, als 20 anys tindria que anar a prestar servey a cada cap de comarca y l'instrucció duraria un mes en lo primer any o bé 50 diumenges per evitar las desventatjas de l'acuartelament. No hi ha dubte que'l servey militar en aquesta forma no'ls hi seria odiós com los hi és avuy, y de repent l'exercit adquiriria popularitat. ¡Ab quin goig veuriam manibrar los robustos y valents fills del Camp de Tarragona!

Al principi hi hauria la dificultat dels oficials, que no s'improvisan. A més, s'haurian de respectar los drets adquirits per l'oficialitat actual. L'home que voluntariament esculleix la carrera de las armas y está dispostat a donar la vida per sa patria és digne de tota consideració; lo sistema actual de deixarne alguns de reemplaés és una injusticia íntica. Però com que'ls oficials d'infanteria y caballeria s'anirian amortisant per gent civil, lo problema quedaria resolt en una sèrie d'anys.

En las escolas militars cursarian solsament los destinats a oficials instructors, enginyers, artillers y Estat Major.

Es evident que l'economia d'aquest sistema seria de molts milions, que's podrian dedicar part a fortificacions d'illas y costas y part a instrucció y obras públicas.

Val, donchs, la pena d'estudiar lo sistema militar suís.

Lo Congrés espanyol acaba de votar lo servey militar obligatori y suposant que'l Senat lo voti també com s'acceptaria de més bon grat? ¿ab lo sistema d'aquí o ab lo sistema suís? La contestació no és dubtosa.

Suissa pot posar sobre las armas a 250.000 homes, sense comptar las reservas dels ciutadans de més de 45 anys. Aquí, donchs, a proporció dels habitants, podrian posarhi a més d'un milió d'homos, sense comptar las reservas.

Estèm convenuts, que ab un exercit establert a Espanya com a Suissa, s'acabarian los rumors d'intervenció estrangera, que molestan a tothom que té una mica de dignitat. Aquests rumors y suposicions proban la poca confiança en l'exercit tal com está avuy constituit.

La festa dels somatents

En una de las recomanacions generals que's donan en l'alocució-programa de la festa de la proclamació de la Verge del Montserrat com a patrona del Somatent, se diu que's priva terminantment donar altrás viscas que al Rey y a la Verge.

Això, o no vol dir res, o diu que no's podrá eridar visca Catalunya, aclamació que vessa espontàniament dels llavis dels que forman l'institució genuinament catalana de soca a arrel, representació del poble catalá, institució que ha d'omplir modernament las deficiencias del Govern central a Catalunya d'ahont sols se cuida de treuren tot lo que pot y portarhi lo menys possible.

A la festa solemne de la proclamació de la Santíssima patrona s'hi ha afegit la colocació de la primera pedra del monument commemoratiu del fet heròich dels somatents catalans que, representació del poble catalá al veures trait y abandonat pel Govern central de l'Estat, s'alsaren y ab las armas a la mà, corregueren als cingles del Montserrat a deturar a l'extranger

que invadia la nostra terra. Los somatents declararen ab aquell fet l'autonomia catalana y assumint la sobirania abandonada pels de Madrid se portaren com a braus fent recular vergonyosament a l'invasor.

Anys enera se reculliren unas quantas mils pessetas pera conmemorar en los mateixos cingles del Bruch aqueix fet heròich dels nostres somatents y avuy consenten que per motius especials se posi la primera pedra del monument en un lloch diferent de l'acordat.

Després d'haver sotmés l'institució del somatents, a una tutela y vigilancia que no's mereix ni per sa historia, ni per los trascendentals serveys que presta a la defensa social, de la que hauria de cuidar lo Govern, se li dona avuy una nova mostra de desconsideració alterant un acord de tots los somatents de Catalunya y privantli las expansions naturals dels seus sentiments.

No és aixís com se guanyan las simpatias perquè no es de creure que tot això sigui ben vist pels que forman aquesta tan venerable institució que tants segles fa és la defensa del bon ordre social a Catalunya.

(De La Veu de Catalunya)

Lo conflicte oriental

III

Havèm vist com lo Mikado, enarbolant altra volta després de trescents anys la bandera de Zimmou, destituía als Siogouns y arribava a la unificació de l'imperi per medi d'una monarquia constitucional. Los prínceps de Satsouma y de Nagato, enemichs acèrrims de la rassa blanca y que portats per la seva tossuderia havian vist destruits los seus pobles per los canons de las esquadras europeas, després de l'assassinat de Mr. Richardson y de la qüestió que motivá lo pas per l'estret de Van-der-Cape-llen, se converteixen després en hèroes d'aquellas jornadas sagnantas, que cambiaren fundamentalment lo modo d'ésser d'aquell poble. Inglaterra, la seva actual aliada y que sembla ajudarlo moralment en lo conflicte que ara s'está litigant, ab lo sentit práctic que la domina y ab lo tacte en que intervé sempre en tots los assumptos internacionals, mentres los de més estats influían ab llur intransigencia, ella's convertia en amiga íntima dels qui havia humiliat poch temps abans.

Pera'ls que no creuen que las preocupacions japonesas han passat a l'istoria, podem anyadir avuy que son present és per molts conegut, alguns trossos de la famosa protesta que'ls primers nobles del país presentaren al Taikun a l'iniciarse'l periode revolucionari: «Tot bon patriota suspira de pesar quan reflexiona sobre'l gloriós passat del país, considerant lo seu estat present. ¡Recordèu fins a quin punt respectavan los bàrbres la magestat del Gran Nippon, nostres ordres y nostres més insignificants desitjos! Una sola nació era tolerada com a rehén, a prenda de la bona fé de las altrás; y aquesta tolerancia ha sigut no obstant un error grave, donchs la presencia d'aquella nació entre nosaltres ha arribat a excitar la cobdicia de las demés.»

«Difícil és per nosaltres compendrer vos quan diu que'l món ha cambiat, y que és impossible que una nació s'aïsi de las demés. ¿Pensèu per ventura, que'l Japó és com qualsevol altre país, com per exemple, la Xina?»

«Vos havèm sentit parlar del modo de governarse las nacions extrangeras; y a això vos contestarèm: ¡Hi ha realment entre ellas poders dignes de portar lo nom de govern? Tenen, per ventura, un Mikado, que és lo gran fill dels déus? No són nostras principals familias d'origen celestial? Aquesta és la manera com interpre-tavan los tractats concertats ab las

J. CABALLÉ Y GOYENECHÉ

TARRAGONA

RAMBLA DE S. JUAN Nº 48

Representació directa de las primeras casas en Ornamentació, Orfebreria y Arts Decorativas religiosa J. Caballé y Goyeneche

Ornamentació Sagrada Ornaments confeccionats de totas classes y teixits d'or y plata pera Pontificats, Ternos, Palios, Casullas y demés ornaments pera Iglesia.

Orfebreria Religiosa Servey complert pera Iglesias y oratoris.

Estatuaria Religiosa Imatges de talla, en fusta, marbre, pedra y Cartró Fibra (ab privilegi), materia absolutament sòlida y que pot beneirse.—Construcció d'altars, Retaulas, Confessionaris, Púlpits, Reclinatoris, etc.

nacions del món vell los nobles rancis d'un imperi que havia de renixer al poch temps, modificat per complert, y a l'altura dels primers Estats d'Europa.

Contra lo que molts creuen, lo japonès no té cap punt de contacte ab la rassa xina y mongòlica, y ls que han estudiat la seva llengua y ls caràcters especials d'aquella rassa, després de moltes averiguacions, han convingut en que és un poble que presenta rasgos especialíssims, una rassa sui-gèneris que no més té algunes analogias ab los habitants d'algunes illas de l'Assia meridional. Tot lo qual fa compendre la facilitat ab que s'ha assimilat la cultura moderna a diferència dels demés pobles asiàtics que han anat cayent paulatinament en un grau de degradació y d'embrutiment a causa dels vicis que ls corsecan y de la defectuosa constitució d'aquellas societats. Lo contacte durant alguns anys ab los diplomàtics d'Europa que cada día los hi manifestaven probas d'una civilització quasi per ells desconeguda; las noves que n rebien directament, per los que desobeint unas ordres imposadas pel fanatisme anavan a estudiarla d'aprop després de tindre l'atrevisment de traspasar las fronteras de l'imperi sagrat; lo malestar que conmovia las diferents classes socials per la continuació d'un cessarisme despòtic que ja no tenia rahó d'èsser, sigueren camp abonat pera que esclatés una revolució que borrés d'una vegada, a costa de grans trastorns, las prerrogativas de casta y ls privilegis feudals que eran los grans obstacles que impedian la regeneració del poble japonès. Y vingué la revolució, y's desplomà pera no reconstruirse may més lo grandios edifici de la conederació del Nippon que comptava tants segles d'existència.

Lo més sensible, per més que fos efecte casual de las circunstancias y per un esperit exageradament imitativu de las constitucions politicas dels pobles moderns, és la pèrdua del règim federal que ha sigut substituït per l'unitarista. En tot lo demés lo Japó ha progressat d'una manera assombrosa, no fent la seva entrada en la civilisació moderna, ràpida y inconscientment a lo cavall napolità, sinó guanyant terreny cada día y formant paulatinament un núcle de cultura a un extrem del món, digne de competir ab los pobles més progressius.

Desde trenta anys ensá los representants dels estats europeus viuen en seguretat en llurs legacions y no necessitan aquellas guardias de yacouins que pera evitar compromisos y dramas sangnants los donava'l Tajikun pera defensa de llurs personas. Los nobles ja no teneu dret de vida y mort sobre llurs súbdits y individuals de casta inferior, pe que ja no hi ha castas. La llevor sembrada en lo pais per lo jovent intelectual que ha invadit aquestos ultims anys las aulas de las principals Universitats d'Europa, ha esclatat y ha florit com a planta ufanosa y ben gemada y ls descendents dels antics Kamis o Déus nacionals, los comerciants, la casta inferior de la societat y ls infelissos parias despreciats de tots, forman un poble en lo qual uns y altres tenen los mateixos drets y las mateixas obligacions y bullint en llurs cors los sentiments de rassa y d'amor

al seu país y a la seva independència.

Y que consti ben clar que no soch dels que quedan enlluernats pel brill dels fusells y per l'aspecte magestuós dels vaixells de guerra: no calculo lo progrés d'un poble per las coloraines de las vestiduras dels seus guerrers, per més que això algunes voltes signifiqui, per més inhumà que sigui, un progrés material molt digne de tindre en compte. No m'afalaga tampoch lo que las modas inventadas pels modistos de París comensin a tindre acceptació entre ls habitants de Tokio, sino que lo que m'entusiasma y ensemps ompla'l cor de goig, és que una nació en un espay de temps relativament breu, hagi modificat d'un modo trascendental la seva constitució política y las lleys civils, penals, processals y mercantils, quan los estats del vell continent, si bé en circunstancias més difícils, necessitaren lo transcurs de segles. Lo que m'admira és que las Universitats japonesas hagin deixat d'èsser simples escoles filosòfics y morals a l'estil de las xinas, pera convertirse en escoles ahont s'hi cursan todas las ciencias en son grau més elevat, y que'l govern consigni en lo pressupost de l'Estat (recordo haverho llegit en aquest mateix periòdic) la quantitat de 235 milions de franchs per instrucció pública.

JORDI DE MONTNEGRE.

L'AIGUA POTABLE

Costa més de lo que sembla la defensa sanitaria d'una ciutat. Los microbis, gent per demés maliciosa, fan lo possible pera burlar la més estricta vigilancia.

Tot seguit l'estadística macabra aumenta en proporcions inusitadas, s'imposa per los encarregats de vigilar per la salut pública l'obligació de cercarla la causa originaria, d'obrir una informació ben minuciosa y fins meticulosa pera conèixer la gènesis d'una malaltia quina propagació se pot y deu evitar. Y aquest treball s'ha de fer més a conciencia, sobre tot quan se tracta d'una epidemia tifoidea, que, si bé no té en absolut com a origen únich, l'aigua, se propaga generalment per aquest medi.

Los fets completament probats corroboran la responsabilitat de l'aigua potable en la transmissió del bacillus d'Eberth. Autoritats nombrosas y indiscutibles no han deixat cap dubte sobre d'aquest particular. Aixís és que las municipalitats de tot lo món civilisat, tenen un cuidado gran pera poguer suministrar a sos habitants aigua pura y sana.

A Viena se n'han preocupat entant gran manera que s'pot dir que han arribat a desterrar de la ciutat la febre tifoidea, fins al punt que ls professors de medicina se veuen apurats pera fer que ls estudiants puguin veuren algun cas.

Las tribulacions d'un catedràtic, diu un periòdic francès, que té falta de malalts pera ferne objecte d'estudi, nos fa enveja. Y això que París és una de las capitals que ab més èxit combaten lo terrible microbi.

En 1883 lo tifus feya 1.880 victimas; en 1893 las morts baixavan a 570; en 1903 únicament 288. No obstant hi ha moments en que la progressió descendent s'atura, oscila y

puja altra vegada fent-desesperar los enginyers y ls higienistas.

L'aigua de mina a tot gasto obtinduda y portada a París per llarguissims aqueductes, ha sigut tinguda molt de temps per perfecta. Tant com las derivacions de Belgrand y Alphan anavan substituïnt las aigües de l'Ourcq y del Sena, la febre tifoidea anava reculant, y quan a l'estiu no bastavan las aigües de mina y l'administració's veya obligada a barrejarla ab l'antiga dels rius anomenats, lo tifus s'entronisava de ferm altra vegada.

No's pot tampoch assegurar en absolut que las aigües subterrànias sian sustretas per complert al contagi. Enginyers y metjes comensaren a manifestar sos dubtes respecte a la puresa perfecta d'aquestas aigües tingudas fins allavors per immaculadas y una sèrie d'experiments y inquisicions per las valls de la Vanne y de l'Avre demostrá clarament los punts febles de las galerias d'absorció, los perills de contaminació d'aquestas y la necessitat de pendrer midas de revisió d'alguns treballs.

Las aigües subterrànias atravessan en certs llochs una terra poch compacta ahont la filtració se fa malament y ls periodes de plujas fortes favoreixen l'arribada a las minas d'una aigua sospeta y mal depurada per la terra. A n'aquest medi d'inficionar l'aigua s'hi vé a afegir los malalts que hi hagi aprop dels punts de presa. Basta un cas de tifus en la comarca ahont passi la mina que surteix a una població, pera que l'aigua que vá seguint son aqueducte transporti ben lluny y ab tota sa virulencia'l terrible microbi. París, pera evitar en lo possible tot contagi, ha establert un bon servey d'informació pera evitar en sos comensaments que las malalties infecciosas, especialment lo tifus, prenguin peu.

Aquesta vigilancia mèdica sembla destinada a ésser lo principal medi de resistencia a oposar a la contaminació de las aigües. Com més atenció y cuidado hi hagi, mellors y més segurs seran los resultats que s'tocarán. La por als microbis y'l fatalisme de las poblacions no tenen d'èsser mals consellers en aquestos casos y al contrari, encara que a voltes per molt que's fassi y's vigili, se presenti un retorn passatger d'intensitat en las malalties microbianas, no cal alarmarse. Si s'lluïta ab fe y perseverancia, aquestos entrebanchs no seran més que advertencias sanitosas, peyoras de victorias definitivas en los combats bacteriològics.

No hem de caurer en la pretensió ridícula de que Tarragona monti un servey d'aquesta altura y que segurament absorviria una gran part de son presupost, però si creyem que la nostra població té dret a que sos administradors se preocupin del servey d'aigües ab una regular atenció. Res se perdria que de quan en quan se manés practicar analisis microgràfics de las aigües, indicant sa procedencia y que pels periòdics se'n donés compte a tothom dels resultats obtinguts. Algunas deficiencias se podrian corregir y algunas defuncions se podrian evitar.

De Re Agrícola

VIII

Me sembla que respiro ab tota llibertat; las campanas tocan a més y ben clar. Los dejunis han finit y Crist ha resuscitat. Aleluya, aleluya.

Ja n'és ben llarga la Quaresma que cada any nos fa passar la Santa Mare Iglesia; quaranta dias ab sas corresponents mortificacions, pláticas y visitas que'n deixan de mala manera desvaits, fins al punt que la mia destra gairebé no pot aguantar la ploma, que, s'arrossega pel paper, que al meu devant tinch estès, ab la mateixa catxassa y parsimonia que gastan los acarassats japonesos quan, després d'haver rebut algun dels innumbrables pinyachs, se retiran del devant de Puerto-Arturo segons explican las crònics russòfilas.

Y encara hi podriam bé firmar, nosaltres, pobres agricultors, que fós aquesta la quaresma més curta que cada any passém. N'hi ha una altra que és sempiterna; la quaresma de real ordre's podria anomenar, ab sos èterns dejunis, fam de bonas disposicions pera la pagesia, sed de justicia contra las vexacions de tota mena que patim, etc., etc. L'únich que nos pot consolar és que ja fa molts anys que dura, y qui ho sab encara quants ne pot durar?

No'n hi capniquem massa; valdrá més que'ns deixem de retòricas y mentres esperem los aconteixements, com deya aquell, siguemhi.

Parlavam la setmana passada de unas societats molt ben montadas que en la comarca del Vendrell fun-

cionan a satisfacció de molts. Son fi principal és lo segur del bestiar boví. De la mateixa manera's poden montar en los pobles importants societats mútuas de pagesos propietaris de bestias de treball, ab la seguretat de quedar garantits de qualsevol desgracia que ls pugui sobrevindrer. Si la localitat no és prou gran, se n'hi juntan duas o tres quins termes sian colindants. Seguint aquest sistema, melloraria la classe dels animals pel cultiu; lo pagès no hi temeria en fer un gasto més grós y tindria, naturalment, a má auxiliars de més potencia, puig en lloch de comprar, com ho fan la major part, animals de pochos diners, y per consegüent, de poca forsa, que gastan com los bous y fan la meitat de la feina. ne adquiririan de més preu y podrian refiar d'ells per tot lo que se'ls presentés.

L'aspecte de las poblacions rústicas molt hi guanyaria y'l treball fóra més ben fet y la gent més alegre y satisfeta. Per poch observador que un hom ne sia, ho veu tot seguit, sense mirarla, si la mula és bona o dolenta; no tenui més que donar un cop d'ull a l'home que la guia. Los andamits del que mana un animal airos y potent també ho són airosos y decidits; lo pagès que porta del ramal una carraca, entra al poble malhumorat y avergonyit, perquè sab que en tot lo día no ha fet més que mitja feina y encara mal feta.

Las primeras societats que baix la base de la mutualitat se fundaren a Fransa, ho foren sense contar ab cap mena de capital. S'inscrivian un nombre determinat de socis poseïdors de tantas o quantas bestias, compromententse a ajudarse mutuament y a pagar a prorateig las sumas necessarias pera refer al soci perjudicat l'animal que acabava de perdrer. Los anys bons las societats anavan a satisfacció de tots, los altres de mortant grossa a causa de malalties epizooticas que a voltes massa sovintejavan feyan que las indemnizacions demanadas fossin tan importants que'l benefici del segur resultava una ilusió. Las epidemias se feyan mestressas d'una comarca donada, ahont hi era establerta una associació mutua y la desfeyan per complert. Los avantatges que presentava la facilitat de vigilancia que ls associats establián y que és un dels principals factors pera la bona marxa, quedavan neutralizats.

Fou allavors quan se ideá d'ajuntar las societats vehinas a fi de prestar un auxili en los casos apurats, encara que conservant cadascuna sa propia autonomia. Las complicacions vingueren desseguida ab los naturals inconvenients d'inspecció; la ma a fe entrá en escena y las dificultats dels repartiments de las quantitats que a cada soci tocava pagar, alsavan a cada moment fortes protestas y amenassavan de tirar a terra un edifici pujat ab tanta pena.

Agricultors de regonogada inteligencia, de gran posició y de voluntat decidida, s'ocuparen d'aquests assumptos y cambiaren l'orientació empresa. En lloch de quotas que a cada instant variavan segons las baixas que s'anavan presentant, se cregué convenient cambiárlas aquest sistema. Reformadas las societats, cada soci pagava un tant per cent per bestiar y sense abandonar la majoria de ellas lo sistema de tindre son radi d'acció ben limitat, a fi de poguer tindre una bona vigilancia, se procurá l'unió de moltas d'ellas, constituint aixís l'alta inspecció sobre de totas.

Aquestas noves entitats tenen sa caixa especial y'l diner que guardan és procedent d'una segona prima que pagan los assegurats, naturalment, molt més petita. La reserva aixís constituída serveix pera ajudar a la mutua local que'n forma part y no té un any determinat prou capital pera satisfer las indemnizacions que per efecte d'un augment de baixas especialíssim ha vingut a castigar son presupost.

Aquest pensament molt práctic hi ha fet possible'l sosteniment de l'immensa majoria d'aquestas mutuas agrícolas que sense l'ánim d'aquest fort rodrigó ja faria anys que haurian desaparegut. Venen a resultar uns ressegurs, y las caixas se nodreixen a més de las primas que tots los ressegurats aportan, de subvencions de totas classes; del govern, dels municipis, de las provincias, dels sindicats agrícolos, de deixas testamentarias, etc., etc.

Las societats tossudas que han pretengut evadirsen d'aquesta especie de tutela, han mort casi totas.

Es verament assombrosa l'empenya que han donat aquestas societats mútuas agrícolas. A Fransa, en 1889, n'hi havia 13, deu anys més tart, en 1899, se n'hi comptavan 518, y avuy n'cara van creixent y perfeccionant-

se cada día. A Bèlgica, l'any 1898, estavan constituïdas 759 societats mútuas, en 1899, n'hi havia ja 2.928. N'existeixen de tota mena. Mutuas per bous y vacas, per caballs, per cabras, per trossinos, etc., etc.

Segons las provincias, las quantitats indemnizadas per morts d'animals varian bastant y van de dos terços, tres quarts o quatre quints del capital assegurat. Naturalment que may se paga lo seu valor total, perquè's comprèn molt bé que això fóra necessari que'l propietari sia també son propi assegurador per una part quan menys, sinó ningú hi tindria cap mena de cuidado y ls sinistres de tota classe foran massa freqüents y segurament que molts estafalaris los provocarian ab tota intenció.

En quant a las primas que's pagan per cap, també varian bastant segons la regió. Sempre són los caballs y mulas las que la pagan més forta; de 0'80 franchs a 1'75; segueix las vacas de 80 cèntims a 5 rals; los bous de 2 a 4 rals; las cabras a 25 cèntims, etcètera etc. cada 100 franchs. Y a més d'aquestas, hi ha la prima del ressegur que vé a muntar una quarta part del tant per cent que's paga.

Cada temporada, que és més curta o més llarga segons la classe de bestiar, se fixa en cada polissa l'augment o disminució de preu que hagi tingut cada bestia assegurada y per aquestas cotizacions se paga y's cobra.

Si en lo nostre país, centre sempitern de passions africanas que impossibilitan sempre la formació d'aquestas agrupacions, poguessim trobar un medi práctic de fundar aquestas mútuas, quin pas de gegant no hauriam donat envers la nostra regeneració! La tribu que comanda en Pau may vol admetre lo que proposa la pandilla que segueix las ordres d'En Pere, y aquest estat de cosas que encoratja continuament lo caciquisme, puig sense ell no podria viurer, fa que sia molt difícil sa implantació en gran escala.

Ja n'hi han d'indrets ahont ha pogut arrelar l'arbre del progrés, però són tan pochos y tan imperfectes los medis en que viu, que casi podem assegurar que tot está pera fer a casa nostra en aquest sentit.

Ja hi tornarem a parlarne d'aquest punt altra vegada y qui sab si mentrestant alguna altra mentor ploma que la mia desgarbada intentarà terciarli en aquesta qüestió. Per aquí és ahont tindria de tirar l'extensió que avuy está tan de moda.

Adéu llegidors del CAMP, no entenhonem més y parodiemlo a aquell gran polítich que sempre comensava sos discursos quan anava de propaga la ab allò: hoy no es día de hablar, hoy es día de sentir, y mentres aixís parlava, apoyava seráficamente sas mans demunt de son abdomen pensant sens dubte en que un bon ápat l'esperava.

A nosaltres també'ns espera avuy un bon ápat. Cap a menjar la mona que n'és día y que vos probi.

LADIFER.

Comentarios

Arrogancias

L'Heraldó d' Tarragona del día 26 de Mars, a propòsit de la campanya que vé fent contra ls forners, deya entre altres cosas:

«Supongamos que se consumen diariamente mil arrobas de pan que no es consumir mucho en una población de 23.000 y tantas almas; importa, pues, el aumento 2.000 reales (diarios), ó sea cien duros que equivalen a treinta y seis mil duros anuales, recargo que nos han impuesto los fabricantes de pan, sin más razón que la del trust, que tan bien les va. Si el tirano central, como diria Lo Camp, intentara cosa semejante, aun apoyándolo en razones atendibles, no digo nada del cisco que se promoveria, de las malas pasiones que se excitarían y de los artículos rimbombantes que aparecerían en las columnas de ciertos periódicos que hoy se callan ellos sabrán el por qué en asunto tan importantísimo.»

- Tal vegada hauriam deixat sens resposta aquell escrit sens l'alusió directa a Lo CAMP, sens lo del tirano central y si no semblés que va dirigit exclusivament a nostre periòdic tot lo de l'últim paragraf, en lo que s'hi fa l'atrevida manifestació de que s'hi certs periòdics callan ellos sabrán el por qué.

Per això, donchs, diumenge passat dedicarem al confrare conservador los dos següents solts:

«Novament l'Heraldó de Tarragona emprèn una campanya furiosa contra ls forners, sens recordar que fa molt poch temps sostenia que ls preus de las farinas y blats no havian pujat, y efectivamente era tant forta la cridoria que s'armá a tota Espanya que'l Goberna, per iniciativa

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fabrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un diposit, ahont los clients hi trovaran surtit de tolas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.
Lo diposit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

propia, presentá un projecte de lley rebu-
bant los drets arancelaris del blat.
Aquella ensopegada lo deixá un quat-
tempus quiet, fins que ara torna a la ma-
teixa, segurament per la obsessió que en
contra dels forners té.

A nosaltres, aludits directament pel
confrare, nos sembla que mellor que de
si'l pá's ven o pot vendrens un ral més o
menys barat, valdria la pena de que'l
diari conservador se preocupés de que la
classe obrera pogués menjarne de pá, y
que tolas las energias que emplea en
combatrer a industrials tarragonins, que
prou feina tenen en resoldrer lo pro-
blema de cobrar lo molt pá que donan
al fiat, las dediqués a combatrer l'arrenda-
tari de consums, contra quina calami-
tati fins ara sols ha tingut a bé parlar-
ne pera dordres de que quan no hi
hagué portás s'entressin generos sens
pagar los corresponents drets.

Ab aixó, lo del tirano central per ara
amich **Heraldo** deixemho correr, que
prou feina tenim ab lo tirano que ns ha
caigut dintre de casa y ab los que sols se
preocupan de perjudicar als nostres in-
dustrials, ja siga en una forma o altra.

«Cada dia són més fortas las queixas
contra'l procedir del personal de la com-
panyia arrendataria de consums. Princi-
palment desde que van armats, la pro-
vocació és continua y novament caidém
l'atenció de las autoritats sobre aquest
punt.

Com los veíns de Tarragona tenen més
per perdre que'l personal que ns ha por-
tat l'Arrendatari, se carregan de paci-
encia y resignació, mes aixó no pot
continuar y s'han de posar, per qui pot y
deu, a ratlla las valentias dels consumers
si és que vol evitarse algún conflicte
serio.

Sabém que'l Governador ha rebut
queixas serias y no obstant haver pro-
més cridar a l'Arrendatari, las cosas se
guexen tan mal o pitjor que abans.

Heraldo de Tarragona, no podria em-
plear sas energias periodísticas en com-
batrer l'Arrendatari, qua fá la desgra-
cia de tots y no entretienren dient dis-
barats sobre panificació. Y sobre tot
quan no l'ajudin en sas campanyas poch
meditadas no's permeti molestar als de-
mas ab frases de tan mal gust com lo de
que callan *ellos sabrán por qué*, que si a
son mutisme sobre consums hi aplicues-
sin lo mateix procediment, bonicas con-
secuencias ne treuriam.»

A aquestos dos solts contestá l'**He-
raldo** entre'l dimars y dimecres lo
següent:

«Invitamos a Lo Camp a que deduca
de nuestro misterio sobre consumos—que
no ha tenido tal—las bonitas consecuen-
cias que insidiosamente apuntá el co-
lega.

Apostamos lo que quiera el colega á
que no tiene valor para deducir clara-
mente más consecuencias, y que esa
frase suya es una de tantas pampirola-
das en que de continuo incurre, como
consecuencia de su manía incurable de
maestro Palmeta.

Eso de tirar la piedra y esconder la
mano tiene sus quebras, téngalo presen-
te el apreciado confrade.»

Lo que diu l'**Heraldo** és tant graci-
ós que per forsa hem tingut que
reproduir tots los antecedents.

Resulta que lo de *callar, sabiendo
por qué* és de l'**Heraldo** que'ns ho
aplicava, molt mal aplicat per cert,
ja que en diferents números havém
parlat de la desafortunada que era sa
campanya contra'ls forners, que si és
una pampirolada seva ben seva re-
sulta y que qui ha volgut exercir de
maestro Palmeta ha sigut l'**Heraldo**,
mes ab tan poca fortuna, que s'ha
picat los dits.

Devant de l'afirmació del confrare
de que quan se calla deu saberse per-
qué, poch nos costá aprofitar l'argu-
ment y fer remarcar que'l diari con-
servador res ha dit contra l'arrenda-
tari de consums, y a una argumen-
tació tant il·lògica nos respon que's
insidiosa.

Y ja en aquest terrenó cal pregun-
tar si nostra suposició és insidiosa
que volia ésser la de l'**Heraldo**? És
que's creu lo confrare que'ls altres no
tenen la pell tant fina com éll?

Vaja, deixis de pampiroladás y de-
más frases de *reumbrón* y si no vol
que li passi lo d'ara, possi un poch
més de cuidado en la manera de tractar
als demés.

Los bojos madrilenys
Flach servey están fent no a Maura
sino al Rey, los periódichs monár-
quicos madrilenys poch afectes a la
situació conservadora.

Ab motiu del viatge regi qual éxit
a ell més que a ningú interessa, no
paran de cridar y desbarrar contra'l
catalanisme suposantlo que en aixó
de la visita va a mitjas y sense com-
pendre que a nosaltres ara per ara'ns
tenen sense cuidado tots los monar-
cas y tots los presidents de república
haguts y per haver.

Y quan no és lo catalanisme'l blanch
dels trets d'aquets diaris, ho són los
seus homes als qui creuen capassos
de vendres per un plat de lletias o
per un pessiguet del fondo dels rep-
tills que certs rotatius tan galanament
se repartian y's reperteixen de segur.
Per aixó s'atreveixen a dir que tal o
qual diputat ha fet pactes ab lo go-
bern; que han adoptat determinada
actitud, befantlos y calumniantlos ab
la més poca vergonya que may s'hagi
vist.

Reparin sino aquest comentament
d'un article de l'**Heraldo de Madrid**,
orgue suprem del canalejisme:

«Lo comentábamos anoche en un
suelto de último hora, y todos los peri-
ódicos de esta mañana lo glosan de igual
manera. La fuga de los jefes catalanistas
Sres. Rusiñol y Doménech, las glorias
mes ilegítimas del encubierto separatismo
catalán, según *La Veu*, prueba que esos
diputados no pueden responder de lo
que sucederá en Barcelona y que habien-
doseles demandado las huestes, apelan
á una retirada prudente.

Lo teníamos previsto y dicho desde el
primer momento, al observar los tratos
y contratos en que andaba metido el
señor Maura. Ha hecho el presidente
un flaco servicio á la libertad y á la pa-
tria, resucitando al muerto catalanismo,
dando otra vez aire al grito rebelde y
antiespañol de *visca Catalunya!* Y sobre
causar esos daños, tampoco podrá con-
seguir asegurar el éxito del viaje, porque
los diputados catalanistas no tienen do-
der ninguno en los hombres de *La Re-
naixensa* y de la *Lliga regionalista*.

No creyém que en menos palabras
se puguin dir más disbarats, que'ns
farian riure encara que no'n tingués-
sim ganas, si entre aquesta xerrameca
estúpida no s'afirmés que'l crit de
Visca Catalunya! es rebelde y an-
tiespañol.»

Perqué lo bò és que a Madrid fan
cas d'aixó y vegis sino lo que diém
respecte a la festa dels somatents.

Quanta paciencia necessitarém per
no contestar degudament aquestas
provocacions.

NOVAS

Las festas de Setmana Santa han
passat sense que hi hagués que con-
signar cap nota discordant.

Tots los monuments han sigut vi-
sitats per nombrosa concurrència que
tota esdiurnada y ab la serietat
natural en aquestes dias anava recor-
rent las iglesias, que tolas ellas s'han
esmerat per donar tot lo lluiment
possible a las funcions típicas de
semblants diadas.

La professó de divendres sant se
celebrá ab esclat esplendent sense cap
classe d'incidentes. Lo major ordre y
compostura regná en tot son trajecte.

L'Enginyer Quefé d'obras públicas
d'aquesta provincia, ha rebut ordre
de la Direcció general pera que's tor-
ni a treballar en los camins vehinals
quals obras se suspengueren a darrers
del passat desembre, aixis que la Di-
putació ingressi a la sucursal de la
baixa de Depósitos d'aquesta ciutat la
suma de 2.715 96 ptas. que importa
la décima part del 51 per 100 de la
feyna feta en aitals camins durant
l'any passat.

Sabém també que posteriorment
lo mateix Enginyer Quefé ha sigut
autorizat pera demanar fondos a Ma-
drít ab que comensar de nou los tre-
balls, desseguida que la Diputació
hagi fet entrega de la cantitat esmen-
tada.

Los pobles interessats en los ca-
minos vehinals, veurán ab gust que'l
President de la Diputació procedeixi
ab lo zel y activitat que l'assumpto
requereix.

L'Ajuntament en sa darrera sessió
acordá gastar lo que sigui necessari
pera las festas que's celebrarán ab
motiu de la vinguda del Rey.

Exposat nostre criteri en números
anteriors, és inútil dir quan nos dol
que's gastin diners y més diners ab
festas, quan l'estat de la població és
tant angustió.

Fins ara'ls preparatius se limitan a
repintar alguna fatxada y en arreglar
carrers y trossos de carreteras que
conduexen als monuments històrichs
dels voltants de Tarragona.

Los elements oficials se mouen molt,
mes lo poble resta completament
indiferent, preocupat sens dubte ab
lo difícil que vé essent la vida en
aquesta població, contribuinthi a aixó
diferentas causas, entre ellas la ma-
nera horrible ab que carrega sobre la
classe obrera la contribució de cons-
ums.

Fraternidad Republicana publica
en son darrer número un *ultimatum*
que demostra que no está per més
rahòns, puig tot acusantnos de lo
que ella ha fet, aixó és, de personali-
zar las polémicas, se retira prudent-
ment de la palestra ab amenassas de
boxear y de no sabém quantas cosas
més.

Com que a nosaltres no'ns agrada
abusar de la trista situació del ven-
sut, deixarem de dir al confrare la
meitat de lo que sense esforços sortiria
de la punta de la ploma. No obstant,
nos convé fer constar:

Primer. Que'ls nostres articles sobre
la llengna catalana contestant a las
ximpleries de **Fraternidad**, han
sigut reproduits per altres periódichs
de Catalunya, lo que proba que no
hi havia atachs personals de cap
classe.

Segon. Que'ls escrits apareguts
en **Lo Camp**, relacionats ab l'esmen-
tada polémica, no han produït pro-
testas de cap catalanista, cosa que no
pot dir **Fraternidad** respecte dels
seus correligionaris, que en gran nú-
mero, pública y privadament, no se
están de bescantar a Mestre Piula,
abominant dels seus indecorosos es-
crits y celebrant las embestidas del
nostre humil setmanari.

Y tercer. Que com a *enemigo que
huye, puente de plata*, no tenim cap
interés en seguir la campanya em-
presa, que continuarem quan nos
sembli bé, sense preocuparnos d'insi-
nuacions més o menys valentas y
pinxescas, perquè a nosaltres las
amenassas fetas desde un diari'ns
produceixen una gran passió de riure,
y las que se'ns fan d'aprop acostu-
mem a contestarlas desseguida y en
forma adequada.

Y... hasta otra.

Las operaciones de carga y descar-
ga en nostre port se feren durant la
setmana passada ab bastanta pena,
degut a la vaga iniciada pels obrers
estivadors dels barcos.

La causa d'aquesta vaga no és com
en moltras altras divergencias d'obres
ab patrons, per lo contrari, són uns
obres que disputan a altres com-
panyas seus la feina, que fa anys y
anys venen fet.

Es costum en aquest port que la
descarrega dels barcos que s'atraves-
san la fassin los peóns, com aixis
mateix han vingut fent sempre'ls
peóns la feina de treurer la mercan-
cia de la cala dels barcos que no se
atravesan.

Ara'ls estivadors volen encarregar-
se de la descarrega del sofre, bacallá
y taulóns, deixant als peóns lo blat,
carbó y altres articles més penosos
de treurer de las calas.

Los estivadors están federats ab las
collas y'ls peóns ab los carreters, de
modo que la lluita s'ha pogut anar
tramejant y valentse de peóns tots
los barcos han sortit més o menys
pensament d'apuros.

Las collas per altra part davant
la possibilitat de que tots los barcos
fassin la càrrega en lo moll transver-
sal, han cedit en sa intrasigencia y
portan las mercancías a bordo dels
barcos, arreglantse com poden ab la
gent que'ls hi ha quedat.

Es de desitjar que prompte estiva-
dors y peóns arribin a un acord,
puig d'altre modo no tindrán torsa
moral qualsevol dia que tinguin di-
ferencias ab los patrons, ademés que
és de molt mal efecte aquesta classe
de lluitas en las que uns obrers se

disputan la feina d'altres que sempre
l'han feta y als que's vol treurer ara
que prou costa guanyarse la vida a
uns y altres.

«Ab fetxa de 24 de Mars s'ha dictat
la R. O. aprobant lo plech de condi-
cions particulars y econòmicas que
ha de regir en la contracta pera la
construcció del tram primer de la
perllongació del moll de Llevant del
nostre port, facultantse al Director
general d'Obras públicas pera anun-
ciar la subasta de dites obras.

Hein rebut una elegant tarja dels
mestres públics d'aquesta provincia,
convidantnos a la 2.ª conversa que
tindrà lloch demá, a las nou del vespre
en lo saló d'espectacles de «L'Ar-
tesana» de Falset.

Per las noticias que fins a nosaltres
han arribat, l'acte de cultura que ce-
lebrarán los mestres será un verda-
der éxit, donant una mostra inequí-
voca de lo ben disposat que'l nostre
magisteri está pera mellorar l'educa-
ció del poble per poch que per part
de qui hi está obligat se l'hi presti
l'ajuda de que n'és mereixedor. Mes,
si'ls acorts que a Falset se prenguin
tenen la mala sort de tenir d'anar en
consulta a Madrid com las conclu-
sions de la Conversa de Tarragona,
ja cal que nostres amichs se fassin
un banch y esperin la solució sen-
tats, perquè drets se cansarian.

Mirin que aixó de no volguer de-
ixar ensajar la graduació de las esco-
las a alguns mestres tal com s'apro-
bá a la 1.ª conversa, per temor al des-
ordre que pogués reportar, és lo crom-
ull de la previsió.

Si aquesta teoria s'observés—que
nostres governants l'observan—en tots
los demés ordres de la vida, avuy en-
encara restariam als llims, que nos
creguin que n'estém gaire separats.

En fi, que'ls mestres del partit de
Falset siguin més afortunats que'ls
de Tarragona és nostre desitj. Mes, si
los haguessim d'aconsellar, los hi di-
riam que lo que acordin procurin
portarho a la práctica sense neces-
sitat de recorrer als del ventrell d'Es-
panya.

Aquest matí a l'Iglesia de St. Joan
d'aquesta ciutat, ha contret matrimoni
nostre estimadíssim amich l'intel-
ligent regent de **Lo Camp** En Joseph
Solé Montagut ab l'agraciada y simpá-
tica senyoreta D.ª Isabel Ferrán
Gavalda.

La felis parella sortirà tot seguit
cap a Barcelona, a disfrutar de la
lluna de mel que'ls hi desitjem in-
terminable y abundosa en goigs.

Lo consell d'administració de **La
Renaixensa**, compost pels senyors
M. Folguera y Durán, Pere Arderiu
y Antoni Colomer (donchs los senyors
don Albert Escubós y don Joseph Ma-
tas no han acceptat la reeligió dels
cárrechs que desempenyavan en l'an-
terior concell) ha manifestat als sus-
criptors y accionistas que desde'l pri-
mer d'aquest mes **La Renaixensa**'s
converteix en setmanari pera—com
diuen—referse moral y material-
ment de sa postroació actual y reem-
pendre després ab més vigor y ener-
gias que may, encara que potser sia
ab menos pretensions, la seva cam-
panya pera'l sanejament y regenera-
ció social de Catalunya.»

Segons declaran, los ha conduit a
tal extrèm l'estat de desequilibri en-
tre'ls ingresos y'ls gastos del peri-
ódich, y l'haver trobat gaire bé buida
la caixa de la societat anònima, però
confian poder dur l'empresa a bon
terme comptant ab l'impremta y ab
lo valor dels bens mobles, encara
que están gravats ab 45.000 pessetas
que s'han de pagar als antics pro-
pietaris.

Desitjariam que la nova comissió
fes de **La Renaixensa** un veritable
portaveu de las actuals aspiracions
del catalanisme.

—Camisera y corbatas alta nove-
tat. Camiseria de Pau Brú, comte de
Rius, 20.

Sobressadas de Mallorca, Sixto Vi-
llalba, San Miquel, 17.

En la rifa de l'imatge que tots los
anys se celebra a Nazareth tal dia
com dissapte sant, ha caigut la sort
al número 2.621.

—Neurastenias.—**Neurastodogeno
Sugrañes.**

Enguany a igual que a entany han
sigut sumament visitats los inno-
brables monuments que ab refinat
bon gust y esplendidesa són estat
aixecats en las nostras iglesias en
conmemoració de l'afrentós crim
deicida.

Nos sería difícilíssim ressenyar una
a una las bellesas que atresoravan los
dits monuments, emperó dirém de
pas, que sobressortian per son art
depurat, los de la Catedral, Sagrat
Cor, San Joan y'l de Jesús y María,
remarcantshi a n'aquest un conjunt
tan encisador que feu honor a la re-
verenta mare obrera.

Cansat de probar específichs sen-
se cap resultat, l'únic que m'ha fet
surtir espesíssim cabell a la calva
més gran que'l meu cap tenia, és
lo vegetal «Azgar» del perruquer
CASALS.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA
Servey diari d'encàrrechs de Tarragona
a Barcelona y viceversa
DE
BOXÓ Y FORCADA
Direcció Central a Tarragona: Car-
rer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la ma-
tinada) y carrer de la Nau, 9, fuster.
A Barcelona: Portaferrisa, 23, por-
teria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Gervesa
de primera calitat, se serveix a preus
reduïts en l'acreditat establiment
LA BATERIA
Rambla St. Joan, núm. 29
Gran assortit de vins y licors de to-
tas classes, marcas de primera y preus
econòmichs.

Ibarra y C.ª de Sevilla
Linia regular de grans vapors
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Alme-
ria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo,
Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol,
Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages,
San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes,
Dün-Kerque, Havre y París.
Sortirà d'aquest port lo dia 7 de Abril
lo vapor **Cabo S. Martín**, admetent càrrega y pas-
saters pera'ls citats ports.
Lo despaxa son consignatari D. Marián
Peres.

LINIA DE VAPORS SERRA
PERA LIVERPOOL
Lo dia 6 de Abril sortirà d'aquest port lo
vapor **Jacinta**.
Admet càrrega y'l despaxa son agent don
Modest Fénech.

Compañía Valenciana de Navegación
Linia regular de grans y rapits vapors
ENTRE
Espanya, França é Italia
Vapors de la Compañía
Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia
Sortidas fixes y setmanals del port de Tar-
ragona, directament pera **Marsella** y
Génova los dimars de cada setmana esca-
la quinzenal a **Liorna**.
Pera **Valencia, Alacant, Alme-
ria, Málaga, Algeciras, Cádiz y
Huelva** los dijous de cada setmana.
Viajes extraordinarios a **Marsella** y
Niza.
S'admet passatgé y càrrega é nofts reduïts.
S'admet càrrega ab noft seguit y coneix-
ment directe pera New-York, Nápoles, Bari,
Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Caglia-
ri, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa,
Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez,
Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab
trasbordo é Génova.
Agent: D. Román Musolas
Carrer d'Apodaca, 38-Tarragona-Teléfono, núm. 34

Pastillas Morelló
Obras per inhalació dels agents antiséptichs, anti-catarrals y an-
ti-asmáticos que's desprenen mentres van descinte per la boca. Cu-
ran la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS,
RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

- President..... Don Joseph Ciurana y Cabré
- Vis-president..... Don Pere Company y Molins
- Administrador general..... Don Bonifaci López Muñoz
- Idem idem suplent..... Don Pere Rius y Fàbregas
- Vocals..... Don Joan Rovira y Palau
- Don Vicens Piera y Brils
- Don Joseph M.ª Lorjurt y Barbany
- Don Felip Durán y Piqué
- Don Vicens Aldrofeu y Prats
- Don Edelmir Borrás y Lozano
- Don August Vidal y Parera
- Don Lluís Massó y Simó
- Gerent.....
- Secretari general.....
- Inspector general.....

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuarias DE FÉLIX RIBAS

Carretera, Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté l'80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de calç y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colégis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenvollop físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas dèbils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquísmic, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

ACADEMIA CARBÓ
DIBUJ PINTURA ART DECORATIVO
Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del mati.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ho, que resisteix tota proba al deval d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebons, que ni Rafael ni Murillo, los podrien fer melló, a propòsit per regalós; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 38, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de Literatura, Ciencia y Arts, de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanal o a passos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

- Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
- Ilustración Artística,
- Album Salon,
- Ilustración Española y Americana
- La Moda Elegante ilustrada,
- Salon de la Moda
- La Última Moda.
- y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)
TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

A. PONS ICART

ST. GUSTI, NÚM. 24. PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS).

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo brager Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los generos de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34. TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4. Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre... 1'50 ptas.

Fora... 1'50

Extranjer... 2'00

Número d'avuy... 0'10

Anuncis a preus reduits

OVITO

L'HECITINA

GIOL

Lo mellor reconstituent era combatre ab exit totas las malalties nerviosas

DE LA VENDA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sultat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca
TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

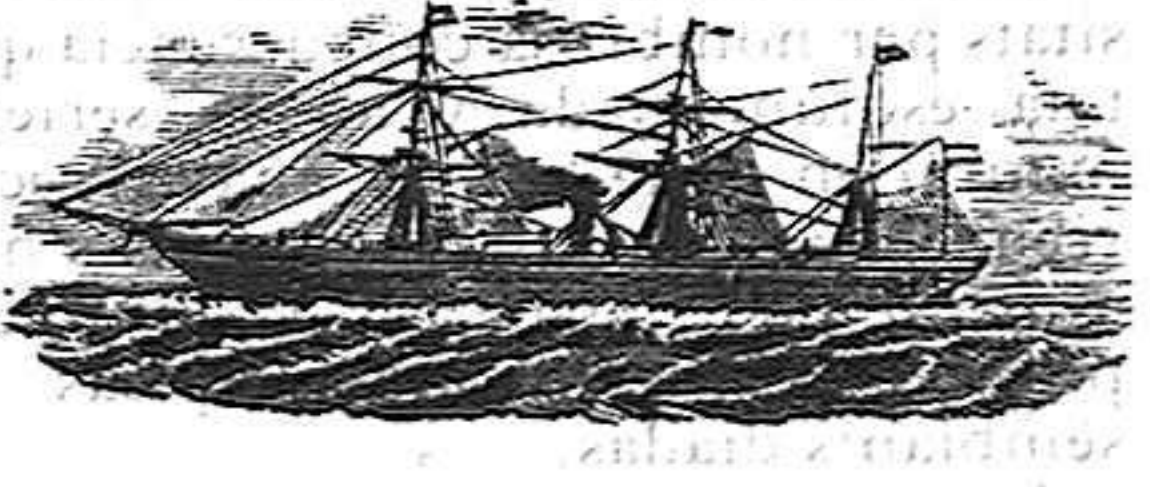
CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Linia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Abril sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la linia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Mars sortirà de Barcelona, lo de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor Montevideo, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Abril sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor Buenos Aires, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guantá y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 26 de Mars sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjans lo vapor Antonio Lopez, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singaporé y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Abril sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor P. de Sestrístegu, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canarias.—Lo 17 de Abril sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernando Pó.—Lo dia 25 de Mars sortirà de Barcelona 49 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Pó, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'África y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigirse a son agent D. EMILI BORRÁS.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Agua A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA